

Bestuur van de Unie van waterschappen
Ledenvergadering Unie van Waterschappen
Ledenvergadering Vereniging werken voor waterschappen

LV 21-34b 7.6
11.06.2021
LV 113575/BT

CC: *stichting Zelfstandig Publieke Werkgevers (ZPW) en het ABP Verantwoordingsorgaan.*

Postbus 93218
2509 AE Den Haag

Onderwerp: ABP's investeringen in fossiele industrie

Leeuwarden, 12 mei 2021.

Geachte bestuurders,

Om klimaatverandering tegen te gaan, is een buitengewoon snelle overgang naar een koolstofarme samenleving nodig. Waar medewerkers van de waterschappen en andere organisaties, die zijn aangesloten bij de *Vereniging werken voor waterschappen*, hard werken aan het behalen van de klimaatneutrale samenleving, investeert hun eigen pensioenfonds ABP hun geld nog steeds deels in de grootste oorzaak van de klimaatcrisis: de fossiele industrie - waaronder nog steeds in kolenmijnen, schaliegas en teerzanden. De veranderingen bij ABP gaan langzaam, té langzaam als we de doelen van Parijs willen halen om de temperatuurstijging tot 1,5 graden te beperken.

Daarom doen wij een beroep op u, en uw vertegenwoordigers in het bestuur van Vwvw om er bij ABP (o.a. via de stichting Zelfstandig Publieke Werkgevers (ZPW) en het ABP Verantwoordingsorgaan) op aan te dringen een ambitieuzere doelstelling na te streven en sneller afstand te doen van de investeringen in de fossiele energiebronnen.

Deze oproep wordt ondersteund door de ruim 1.550 collega-waterschappers die in de afgelopen maanden een petitie ondertekenden met dezelfde oproep aan het ABP. Op 26 april jl. is de petitie aangeboden aan ABP-bestuurder Menno Snel¹.

In het gesprek met Menno Snel werd duidelijk dat er veranderingen gaande zijn, maar dat het engagement-beleid nog steeds vol op de agenda staat. ABP zegt deze aandelen in de vervuilende bedrijven te willen behouden, omdat het door middel van een *engagement-beleid* invloed kan uitoefenen op de fossiele industrie. Toch laat het pensioenfonds het steeds afweten op momenten dat het werkelijk aan engagement kan doen. *Zo blijkt dat ABP tegen 78% van de resoluties stemt waarin een kolen-, olie- of gasbedrijf wordt opgeroepen om doelstellingen in lijn met het Parijs-Akkoord te stellen.*² Bij klimaatresoluties tijdens aandeelhoudersvergaderingen van fossiele bedrijven stemt ABP in 55 % van de gevallen tegen. Zo stemt ABP tegen de resoluties die Follow This indient bij Shell, in tegenstelling tot veel andere Nederlandse pensioenfondsen³.

¹ [Overhandiging petitie ABP-fossielvrij waterschappen. - YouTube](#)

² Zie: Aanjager of Obstakel. Een analyse van ABP's rol in de energietransitie, Fossielvrij NL, 2020: <https://gofossilfree.org/nl/abp-aanjager-of-obstakel-in-de-energietransitie/>

³ Zie: Stemgedrag vermogenbeheerders bij resoluties Follow This, 2020: <https://tinyurl.com/y39a2yvx>

Volgens onderzoek van ShareAction naar het stemgedrag van beleggers bij 102 klimaatresoluties (bij energie- en overige bedrijven) stemde ABP in 2020 in 80% van de gevallen vóór een klimaatvoorstel⁴.

We zien dat het ABP intenties heeft voor het fossielvrij maken van hun beleggingsportefeuille⁵. Daar tegenover staat dat de omvang van de fossiele beleggingsportefeuille van het ABP sinds 2017 niet is verminderd⁶!

Het terugtrekken uit fossiel door het ABP gaat veel te traag om tegemoet te komen aan de doelen van het Parijsakkoord. We willen dat het ABP sneller terug trekt uit fossiel.

Daarbij komt dat uit de gegevens van de IEA (International Energy Agency) blijkt dat in 2019 99,2% van de uitgaven van olie- en gasbedrijven naar investeringen in fossiele brandstoffen gaat, en slechts 0,8% naar hernieuwbare energie, biomassa en (de ontwikkeling van) CCS⁷ (Carbon Capture and Storage). Ook deze inzet van de fossiele industrie gaat te traag. Het is evident dat we met dergelijke inzet 'Parijs' niet gaan halen. Door als pensioenfonds te blijven investeren in fossiele bedrijven, legitimeert het deze werkwijze van fossiele bedrijven.

Door te divesteren kan ABP - als grootste pensioenfonds van Europa - daarentegen een krachtig signaal afgeven. Een fossiel bedrijf heeft een *social license to operate* nodig om effectief te kunnen opereren. Er is een grote maatschappelijke en culturele verandering nodig om een forse afname in fossiele productie te bewerkstelligen. Hiervoor zijn nieuwe wetten en een nieuwe economie nodig, en dat vereist voldoende draagvlak. Door als pensioenfonds van de publieke sector grenzen aan te geven en te divesteren uit fossiele bedrijven wordt de *social license* van de fossiele industrie ingetrokken en zo bijgedragen aan de noodzakelijke transitie.

Daarnaast verkleint *divestment* de financiële ruimte van de fossiele industrie. Nieuwe fossiele projecten worden voor het grootste deel gefinancierd door leningen van banken en obligaties. Als het moeilijker of duurder wordt voor bedrijven om leningen te krijgen, komt hun winstgevendheid onder druk te staan. Dit wordt door Shell zelf ook benadrukt: *"Some groups are pressuring certain investors to divest their investments in fossil fuel companies. If this were to continue, it could have a material adverse effect on the price of our securities and our ability to access equity capital markets."*⁸. Ook uit een lobby van de fossiele industrie blijkt dat de opkomst van duurzaam beleggen het moeilijker maakt voor de sector om aan kapitaal te komen⁹. Daarmee draagt *divestment* bij aan het beteugelen van de klimaatcrisis.

Tot slot neemt ABP een groot financieel risico door te blijven investeren in een industrie die tot het verleden behoort. Financiële instellingen zoals het IMF en DNB waarschuwen voor de financiële risico's van fossiele investeringen. Als de wereld er in slaagt om kolen, olie en gas in de grond te houden zullen de meerderheid van de reserves van fossiele bedrijven niet gebruikt worden. Deze reserves worden dan 'stranded assets' en verliezen snel aan waarde, met een financieel verlies voor pensioendeelnemers tot gevolg. Met de vooruitzichten van de energietransitie - S&P overweegt de kredietwaardigheid van de oliesector te verlagen - neemt ABP een risico door in deze sector te blijven investeren.¹⁰ *Uit onderzoek blijkt bovendien dat het rendement niet achteruit gaat als investeerders uit fossiel stappen.*¹¹

⁴ <https://shareaction.org/research-resources/voting-matters-2020/>

⁵ ABP: Duurzame investeringen gaan fossiel 'hopelijk' dit jaar inhalen | NU - Het laatste nieuws het eerst op NU.nl

⁶ Samenvatting 'Dirty & Dangerous: the fossil fuel investments of Dutch pension fund ABP | Both ENDS

⁷ International Energy Agency, The Oil and Gas Industry in Energy Transitions, January 2020, <https://www.iea.org/reports/the-oil-and-gas-industry-in-energy-transitions> ;

⁸ Shell (2018) Annual Report 2017: https://reports.shell.com/annual-report/2017/servicepages/downloads/files/strategic_report_shell_ar17.pdf

⁹ David Sirota, "A New Trump Rule Tries to Help Big Oil Crush the Climate Movement", 6 augustus 2020, <https://www.jacobinmag.com/2020/08/climate-crisis-big-oil-trump>

¹⁰ <https://cleantechnica.com/2021/01/29/sp-warns-oil-majors-a-downgrade-is-coming-wiks/>

¹¹ Plantinga, A. & Scholtens, B. (2020): The financial impact of fossil fuel divestment, <https://tinyurl.com/y4ktq46v>

Komend najaar wordt het nieuwe beleggingsbeleid van ABP vastgesteld. *De bestuurders van de Waterschappen kunnen een krachtig signaal afgeven door bij ABP, in een (open) brief, aan te dringen op een versneld afscheid van de fossiele industrie.* Een goed voorbeeld is de brief die de Gemeente Groningen stuurde naar ABP.¹²

Daarnaast roepen wij het bestuur van uw Vereniging werken voor waterschappen op om hier als werkgever een positie in te nemen. Dit past o.i. goed bij de de recente oproep van uw voorzitter Rogier van de Sande om watervriendelijke en klimaatbestendige keuzes te maken en te (blijven) investeren in verduurzaming en de strijd tegen klimaatverandering.

Daarbij kunt u meenemen dat volgens onderzoek van ABP 59 procent van de deelnemers een duurzaam pensioen wil, en 55 procent zelfs mocht dit ten koste gaan van het rendement.¹³ U kunt zich gesteund voelen door talloze initiatieven van pensioendeelnemers die zich inzetten tegen de fossiele investeringen bij ABP, waaronder een aanzienlijk aantal medewerkers van alle 21 waterschappen¹⁴ en de Unie van Waterschappen.

Met vriendelijke groet,

Wim van Vilsteren (Waterschap Vallei en Veluwe)
Toin Lambrechts (Waterschap Drents Overijsselse Delta)
Sako Kiers (Waterschap Rivierenland)
Victor van den Berg (Waterschap Brabantse Delta)
Peter Willemsen (Waterschap Rivierenland)
Patrick Blom (Waterschap Vallei en Veluwe)
Oscar Helsen (Hoogheemraadschap van Delfland)
Nicole Hofmeijer (Waterschap Aa & Maas)
Mirjam Ruigrok (Waterschap Rijn en IJssel)
Martijn Jongens (Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden)
Margit Akkerman (Waterschap Noorderzijlvest)
Laura Koedoot (Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard)
Katinka Schipper (Hoogheemraadschap van Rijnland)
Joost Schrander (Waterschap Zuiderzeeland)
Ina Elema (Unie van Waterschappen)
Ilja Frenken (Waterschap De Dommel)
Hans Schouffoer (Waterschap Hollandse Delta)
Geert Stroucken (Waterschap Limburg)
Evert Swart (Waterschap Scheldestromen)
Enna Klaversma (Waternet)
Dennis van de Plaats (Waterschap Rijn en IJssel)
Bas Worm (Waterschap Vechtstromen)
Bjorn Prudon (Waterschap Rivierenland)
Bas Hessing (Waterschap Limburg)
Arjan van den Hoogen (Wetterskip Fryslân)
Alef Muntinga (Waterschap Rijn en IJssel)

¹² Zie de brief van Burgemeester Schuiling van Gemeente Groningen, 5-11-2020: <https://tinyurl.com/2fpy3fbn>

¹³ ABP (2019) Duurzaam en Verantwoord Beleggingsbeleid ABP, <https://tinyurl.com/2y2y8axm>, pagina 35

¹⁴ Zie bijvoorbeeld deze petitie van waterschappers: <https://tinyurl.com/abp-waterschap>, en het initiatief <https://www.ikwileenschoonpensioen.nl>